# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 257.** *Lunĭ Marţĭ, 19 Noemvre (1 Decemvre.)* **1885.**

## Braşovŭ, 18 Noemvre 1885.

S'a întêmplatŭ unŭ lucru, la care nimenĭ nu s'ar fi aşteptatŭ: tênĕra şi neesperimentata armată bulgară a înfrântŭ óstea mai vechiă, mai bine organisată şi mai numĕrósă a Sêrbilorŭ. In locŭ ca regele Milan sĕ fiă acum, cum se presupunea la începutŭ, în Sofia şi sĕ dicteze de acolo Bulgarilorŭ pacea, ţinêndŭ ocupatŭ teritoriulŭ bulgarŭ dela Vidinŭ pănă la Sofia, ca garanţă pentru împlinirea condiţiunilorŭ sale, este aḍĭ prinţulŭ Alexandru alŭ Bulgariei stăpânŭ pe situaţiune şi trupele bulgare ocupă Pirotulŭ sêrbescŭ şi ţinutulŭ, ce fusese cedatŭ Sêrbiei în urma tractatului dela Berlinŭ.

Cum s'a mai învêrtitŭ róta sorţii! Sêrbii, carĭ atacaseră cu îngâmfare pe pacinicii lorŭ vecinĭ, au trebuitŭ sĕ-o ia la sănătósa îndĕrĕtŭ spre casă, snopiţĭ de bătăi, cum nu s'au aşteptatŭ, ér Bulgarii au pusŭ piciorulŭ pe pămêntŭ sêrbescŭ ca învingĕtorĭ. Asemenĭ succese le póte dobêndi numai unŭ poporŭ entusiasmatŭ pentru causa sa. Şi'n adevĕrŭ, neaşteptatele isbênde se datorescŭ mai vêrtosŭ marei însufleţirĭ, ce domnesce în şirurile combatanţilorŭ bulgarĭ, în a cărorŭ frunte se află eroiculŭ principe, apoi indignărei celei marĭ, ce-o sémte fie-ce Bulgarŭ în contra celorŭ ce au năvălitŭ ca şi nisce barbarĭ în ţéra lorŭ.

Nimicŭ nu documentéză mai multŭ mărimea desastrelorŭ sêrbescĭ şi a succeselorŭ bulgare ca împrejurarea, că a fostŭ necesitate chiar de mijlocirea puterilorŭ şi în specialŭ de intervenţiunea diplomatică a Austro-Ungariei pe lângă prinţulŭ Alexandru, spre a se dobêndi unŭ armistiţiu în favórea Sêrbiei strêmtorate.

Până în momentulŭ când scriemŭ, n'amŭ aflatŭ cu siguritate décă misiunea ambasadorului austriacŭ, comite Khevenhüller, a avutŭ resultatulŭ doritŭ. O depeşă din Sofia ne spune, că prinţulŭ Alexandru a telegrafatŭ guvernului bulgarŭ, că avêndŭ în vedere nota colectivă a marilorŭ puterĭ şi declaraţia trimisului austro-ungarŭ, că décă trupele bulgare vorŭ înaintă mai departe Austro-Ungaria va trimite unŭ corpŭ de armată în ajutorulŭ Sêrbilorŭ, dênsulŭ s'a învoitŭ a dă ordinŭ ca inimiciţiele sĕ înceteze, spre a se puté începe tractările pentru încheiarea unui armistiţiu.

Acéstă scire se confirmă printr'o telegramă din Belgradŭ, în care ni se spune, că după scirĭ private sosite acolo s'ar fi şi începută tractările pentru armistiţiu.

Se putea prevedé, că prinţulŭ Alexandru, care dela isbucnirea revoluţiunei rumeliote încóce a doveditŭ atâta tactŭ şi înţelepciune politică, va cedă în cele din urmă cererei puterilorŭ şi presiunei speciale a Austro-Ungariei, mai alesŭ după ce a isbutitŭ a pune piciorulŭ pe teritoriulŭ sêrbescŭ. Nicĭ că a mai fostŭ de lipsă ca comitele Khevenhüller sĕ amenințe cu trimiterea trupelorŭ austro-ungare în ajutorulŭ Sêrbilorŭ, şi décă în adevĕrŭ a ameninţatŭ, cum spune depeşa din Sofia, atuncĭ nu mai încape îndoiélă, că ne aflămŭ în ajunulŭ unorŭ marĭ complicaţiunĭ, carĭ nicĭ prin armistiţiulŭ bulgaro-sêrbescŭ nu vorŭ puté fi delăturate.

Cu misiunea comitelui Khevenhüller intră încurcătura orientală într'o nouă fasă. Adevĕratŭ că trimisulŭ austro-ungarŭ se geréză totodata ca interpretŭ alŭ dorinţei puterilorŭ, nu credemŭ însĕ că a primitŭ vre-o însărcinare din partea acestora. Caracteristicŭ este că în cercurile politice maghiare i se atribue misiunei lui Khevenhüller unŭ scopŭ deosebitŭ de acela celŭ urmărescŭ celelalte puterĭ, scopulŭ de a dovedi Sêrbiei, că Austro-Ungaria este hotărîtă a o lua sub scutulŭ sĕu şi a o ferĭ de relele urmărĭ, ce le-ar puté avé pentru ea actualulŭ rĕsboiu.

E întrebare însĕ décă Sêrbii se vorŭ mulţămi cu o asemenea pledare academică în favórea lorŭ şi décă se vorŭ puté convinge pe astă cale diplomatică despre folósele amiciţiei Austro-Ungariei. Sêrbii altfelŭ şi-au închipuitŭ ajutorulŭ monarchiei nóstre, ei, cetindŭ articulii foilorŭ maghiare, au trebuitŭ sĕ créḍă, că vre-o două corpurĭ de armată c. r. şi de honveḍĭ stau gata spre a le asigura cele trei districte, ce le pretindŭ dela Bulgaria.

Astăḍĭ bieţii Sêrbĭ sunt îndoitŭ desamăgiţĭ şi cine scie ce-i mai aştéptă acum când se va tractă de stabilirea condiţiunilorŭ păcii. Se vede din tóte, că Bulgarii sunt decişĭ a pretinde acum din nou recunóscerea uniunei pecetluită cu sânge; ei sunt în dreptŭ a pretinde şi o despăgubire de rĕsboiu şi prinţulŭ Alexandru nu va părăsi ţinutulŭ sêrbescŭ, ce'lŭ ocupă, pănă ce nu vorŭ fi împlinite tóte condiţiunile sale.

Intr'aceea marile puterĭ stau încă totŭ pe basa de mai înainte a restabilirei statului quo, cu singura escepţiune a Angliei, care sprijinesce causa uniunei bulgare. Guvernulŭ austro-ungarŭ pare a fi aplecatŭ acum de-a recunósce uniunea bulgară, numai sĕ nu i se ia Sêrbiei nicĭ unŭ petecŭ de pămêntŭ şi sĕ nu i se impună nicĭ unŭ felŭ de despăgubire de rĕsboiu, dér óre învoise-vorŭ şi celelalte puterĭ c'unŭ asemenea arangiamentŭ?

Din momentulŭ când se va încheia armistiţiulŭ se vorŭ ivì din nou unŭ şirŭ de cestiunĭ delicate şi grave şi se va dovedi, că nicĭ sfaturile conferenţei, nicĭ sângele vĕrsatŭ pe câmpiele bulgare-sêrbescĭ n'au înaintatŭ resolvarea cestiunei orientale cu nicĭ unŭ pasŭ. Neînţelegerile dintre cei marĭ nu se vorŭ puté delătură nicĭodată prin bătăi între cei micĭ.

## Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Intrarea Bulgarilorŭ în Pirotŭ se pare, că a grăbitŭ pasulŭ puterilorŭ d'a îndupleca pe prinţulŭ Alexandru sĕ încheiaă armistiţiu. Contele Khevenhüller a fostŭ în cuartierulŭ generalŭ bulgarŭ şi, după cum spune o telegramă din Sofia, prinţulŭ Bulgariei ar fi primitŭ propunerea de armistiţiu. Nu putemŭ sci intru câtŭ póte fi adevĕrată acéstă scire, şi pănă ce se va adeverĭ, lăsămŭ sĕ urmeze amĕruntele despre luptele până la luarea Pirotului şi despre atitudinea puterilorŭ:

*Zaribrodŭ*, 26 Noemvre. In lupta de alaltăerĭ Bulgarii au intratŭ cu 4 batalióne. Sêrbii au avutŭ 80 morţĭ, între carĭ fórte mulţĭ străpunşĭ cu baioneta, érŭ Bulgarii numai 7 morţĭ. Peste 30 Sêrbĭ au fostŭ luaţĭ prisonierĭ. Maiorulŭ Catenicĭ, apĕrândŭ drapelulŭ a fostŭ greu rănitŭ. După o scurtă canonadă, după amédĭ, Sêrbii se retraseră pe înălţimile Nişavei. Erĭ nópte s'au predatŭ fără luptă 300 de Sêrbĭ.

*Sofia*, 26 Noemvre. Sêrbii fură goniţĭ erĭ după înălţimile ce domină valea Pirotului, lăsândŭ prisonierĭ în mânile Bulgarilorŭ unŭ comandantŭ de brigadă şi 70 de soldaţĭ. Dintre prisonierii sêrbĭ spunŭ că în lupta de erĭ armata lorŭ era descurageată şi nu voia sĕ se lupte. După numĕrulŭ celorŭ căḍuţĭ pe câmpŭ sĕ socotesce cincĭ Sêrbĭ morţĭ pentru unŭ Bulgarŭ mortŭ.

*Sofia*, 26 Noemvre. Principele *Franciscŭ Iosifŭ*, fratele prinţului *Alexandru*, făcêndŭ unŭ rondŭ, a fostŭ acoperitŭ de o ploiă de glónţe, dér n'a fostŭ atinsŭ. Demoralisarea soldaţilorŭ sêrbĭ de a se bate e la culme; aceştia vinŭ cu sutele şi se predau antepostúrilorŭ bulgare, ḍicêndŭ că ei n'au inimă a lupta contra fraţilorŭ lorŭ.

*Sofia*, 27 Noemvre. Din taberă, 5 chilometri înaintea Pirotului, se anunţă dela 26 Noemvre: In strigăte entusiastice *intrară Bulgarii în Sêrbia*, avêndŭ în fruntea lorŭ pe prinţulŭ *Alexandru*. Grosulŭ armatei bulgare înaintă în şesŭ pănă la 5 chilometri înaintea *Pirotului*. Sêrbii părăsiseră de erĭ posiţiunile dela Goindolŭ în centru şi numai aḍĭ diminéţă au fostŭ câteva lupte la aripa stângă şi dréptă. Sêrbii concentraseră înaintea Pirotului şi pe înălţimile, care predomină oraşulŭ, partea cea mai mare a trupelorŭ şi mai multe baterii. Sêrbii se apĕrară voinicesce, cu tóte acestea Bulgarii luară, după 2 óre de luptă posiţiunea din stânga Pirotului.

*Belgradŭ*, 27 Noemvre. Grosulŭ trupelorŭ sêrbescĭ au evacuatŭ Pirotulŭ, rĕmânêndŭ în elŭ numai postgarda, şi s'au concentratŭ spre vestŭ, ca de pe lanţulŭ de munţĭ prăpăstioşĭ dintre Pirotŭ şi Nişŭ sĕ apere defileulŭ Nişava. Tóte patru divisiunile suntŭ comandate de colonelulŭ Topalovicĭ.

*Belgradŭ*, 27 Noemvre. Sĕ comunică oficialŭ, că atacurile de erĭ ale Bulgarilorŭ au fostŭ respinse cu marĭ perderĭ. Sêrbii concentraseră 200 de tunurĭ. Regele Milan s'a dusŭ în cuartierulŭ generalŭ la Ak-Palanka. Buletinulŭ, care comunică acestea ḍice: „Maiestatea Sa, după ce a luatŭ în Nişŭ tóte mĕsurile necesare pentru apĕrarea ţĕrii, s'a dusŭ érăşĭ la armată, care se bate la Pirotŭ. Artileria a obţinutŭ erĭ succese strălucite.“

*Belgradŭ*, 27 Noemvre. O telegramă a staţiunii Nişŭ către direcţiunea căilorŭ ferate de aci calculéză perderile de erĭ ale *Bulgarilorŭ împrejurulŭ Pirotului la 5000 (?) de ómenĭ*. Unŭ despărţĕmêntŭ bulgarŭ, care, ruptŭ de grosulŭ armatei, la provocarea Sêrbilorŭ n'a vrutŭ sĕ se predea, fù sdrobitŭ cu cartece. Aci moralulŭ a crescutŭ după lupta de erĭ, şi se vorbesce de rĕsbunare asupra Bulgarilorŭ; dorinţa e, ca ministrii sĕ nu cedeze presiunei puterilorŭ, d'a încheia armistiţiu, fără condiţiunĭ onorabile. La Nişŭ mergŭ din tóte părţile întărirĭ de trupe din a doua chemare.

*Sofia*, 27 Noemvre. *Pirotulŭ* a fostŭ luatŭ de Bulgarĭ după o luptă din cele mai crâncenĕ. Posiţiunile Sêrbilorŭ au fostŭ cucerite pasŭ cu pasŭ, lupta s'a urmatŭ până şi în stradele oraşului. *Sêrbii s'au retrasŭ pe tótă linia; li s'a tăiatŭ comunicaţia spre Nişŭ şi linia de retragere.*

*Belgradŭ*, 28 Noemvre. Armata sêrbéscă, după ce a reocupatŭ Pirotulŭ printr'unŭ atacŭ cu baioneta, a fostŭ din nou respinsă şi urmărită spre Nişŭ, o distanţă de peste 12 chilometri.

*Belgradŭ*, 28 Noemvre, Nu e nicĭ unŭ semnŭ de pace. *Inarmările se continuă energicŭ.* Oficiosulŭ „Videlo“ pledéză în contra armistiţiului. La nópte plécă o brigadă de reservişţĭ la Nişŭ. Răniţĭ sosescŭ mereu. Ministrulŭ de interne Marincovicĭ a primitŭ din tóte părţile ţĕrii *telegrame de protestare contra armistiţiului.* O numerósă deputaţiune a comercianţilorŭ de aci a declaratŭ ministrului, că mai bine sĕ facă guvernulŭ datorii cu milionele, sĕ închiḍă tóte afacerile şi sĕ trimétă pe toţĭ la armată, ér nu sĕ 'ncheiă armistiţiu în condiţiunĭ neonorabile. Se crede, că va fi numitŭ ministru de rĕsboiu generalulŭ Horvatovicĭ, trimisulŭ sêrbŭ în Petersburgŭ.

*Belgradŭ*, 28 Noemvre. Guvernulŭ sêrbescŭ a comandatŭ în Viena cartuşe (patróne) de $1\frac{1}{2}$ milióne florinĭ. Petru Popovicĭ, fratele adjutantului principelui din Muntenegru e angageatŭ ca şefŭ de batalionŭ; totŭ asemenea şi Ljubitraticĭ, care se află deja în Nişŭ. Consiliulŭ de miniştri deliberéză asupra facerii unui noui împrumutŭ de rĕsboiu. Comercianţii de aci au declaratŭ ministrului de interne, că 'şĭ punŭ la disposiţiunea guvernului totŭ capitalulŭ lorŭ.

*Calafatŭ*, 28 Noemvre. Lesjanin a apărutŭ din nou înaintea Vidinului. După ce comandantulŭ fortăreţii a respinsŭ propunerea de armistiţiu, a reînceputŭ canonada. Trupele bulgare dela Lom-Pa-

lanca au sositŭ şi s'au unitŭ cu cele dela Vidinŭ. Erĭ a fostŭ o luptă la Cifadalarŭ între Sêrbĭ şi Bulgarĭ, carĭ venéu dela Lom-Palanca. Se ḑice, că Bulgarii arŭ fi fostŭ respinşĭ.

*Belgradŭ*, 28 Noemvre. Bulgarii au eşitŭ din fortăréţa Vidinului atacândŭ pe Sêrbĭ, dér după o crâncenă luptă cu baioneta au fostŭ respinşĭ cu marĭ perderĭ. Contrarŭ scirei, că Lesjanin e la Vidinŭ, se ḑice, că elŭ de multŭ s'a întorsŭ în Serbia pela Knjazevac Inaintea Vidinului a rĕmasŭ numai unŭ corpŭ sêrbescŭ de observaţiune, care caută sĕ mascheze lipsa lui Lesjanin, prin bombardare continuă.

*Belgradŭ*, 28 Noemvre. Călĕtorĭ din Nişŭ raportéză despre stărĭ grozave, ce arŭ domni în armata sêrbéscă. Armata e rĕu provisionată şi rĕniţii rĕu îngrijiţĭ. In Nişŭ toţĭ 'şĭ-au perdutŭ capulŭ de zăpăciţĭ ce suntŭ. Se vorbesce de o schimbare de cabinetŭ. Erĭ sĕ fi fostŭ lupte la Ak-Palanca.

*Sofia*, 28 Noemvre. Se vorbesce, că Rusia, Austro-Ungaria şi Germania au făcutŭ paşĭ pe lângă guvernulŭ bulgarŭ pentru încetarea ostilităţilorŭ. Prinţulŭ Alexandru a rĕspunsŭ parlamentarilorŭ, trimişĭ de colonelulŭ Topalovicĭ pentru armistiţiu, că, deórece Serbia a tractatŭ pe Bulgaria fără considerare şi a declaratŭ rĕsboiu când Bulgaria era golită de trupe, elŭ nu se sinte obligatŭ a cruţa pe Serbia.

*Berlinŭ*, 28 Noemvre. Din parte oficiósă se vorbesce, că diplomaţia, în urma succeselorŭ bulgare, va reveni asupra *unirii bulgare-rumeliote*, în schimbulŭ căreia Bulgaria va trebuĭ sĕ concédă o mică rectificare de graniţă la Timocŭ în favórea Serbiei. Prin acésta se va puté împedeca o revoluţiune în Serbia.

*Sofia*, 28 Noemvre. Ó telegramă a prinţului Alexandru ḑice: *Cu privire la nota colectivă a representanţilorŭ marelorŭ puterĭ şi la declaraţiunea ambasadorului austro-ungarŭ, contele Khevenhüller, care apărù din partea suveranului sĕu şi declarà că, décă mergemŭ inainte, vorŭ intra în Sêrbia trupe austro-ungare în ajutorulŭ trupelorŭ sêrbescĭ; mai departe, cu privire la aceea, că intrarea nóstră victoriósă în Pirotŭ apĕră onórea nóstră militară şi asigură renumele nostru: am consimţitŭ să ordonŭ încetarea ostilităţilorŭ, pentru ca sĕ încépă tractările pentru condiţiunile armistitiului.*

---

Se desminte scirea, că guvernulŭ austro-ungarŭ a luatŭ mĕsurĭ de *mobilisare*.

Din Atena se anunţă cu data de 27 Noemvre, că între anteposturile *turcescĭ* şi *grecescĭ* a fostŭ o *mică ciocnire*; trupele din amêndouĕ părţile s'au retrasŭ apoi imediatŭ.

---

## SCIRILE ḐILEI.

Sâmbătă séra unŭ fenomenŭ grandiosŭ s'a oferitŭ privirilorŭ nóstre. O mulţime de meteorĭ micĭ 60—65 pe minută. de-o rară strălucire amŭ vĕḑutŭ cădêndŭ între órele 8 şi 11 din nópte. Acestŭ fenomenŭ nu s a mai vĕḑutŭ în acéstă estindere dela 1866. Poporulŭ crede, că este presemnulŭ unui mare résboiu.

—0—

Rĕposatulŭ ierodiaconŭ Filaretŭ Dumbravă a testatŭ 1000 fl. scólelorŭ române din Braşovŭ, din venitulŭ cárora sĕ se cumpere cărţĭ şi îmbrăcăminte copiilorŭ sĕracĭ, cari mergŭ la şcólă. De asemenea a lăsatŭ Museului liceului românŭ de aci mai multe obiecte.

—0—

In adunarea generală a comitatului Têrnava mică, s'a votatŭ propunerea d'a se da 10,000 fl. »Kulturegylet"-ului cu 81 voturĭ contra 1. Acestŭ unulŭ a fostŭ votulŭ d-lui Macavei, protopopulŭ gr. or. din Dicio-St.-Martinŭ, care după ce s'a declaratŭ contra propunerei, a eşitŭ din adunare. Numai unŭ singurŭ Românŭ de inimă s'a găsitŭ? Cum 11,000 de Maghiarĭ facŭ maioritatea unui comitatŭ de 92,000 locuitorĭ? Curiosŭ lucru!

—0—

Ni se scrie din Alba-Iulia, că primarulŭ Novak Ferencz, de origine Slovacŭ séu Totŭ, e mare duşmanŭ alŭ Românilorŭ, s'a esprimatŭ că mai bucurosŭ ar fi, când în comuna oraşului de unŭ Românŭ ar fi şése Ţiganĭ. — Cum din Slovacŭ s'a prefăcutŭ românofagulŭ primarŭ în Maghiarŭ, n'are decâtŭ sĕ se metamorfoseze acum în Ţiganŭ, ca sĕ fiă cu unulŭ mai multŭ, dacă'i bate inima după ei

—0—

Totŭ de acolo ni se comunică, că dela esposiţiunea din Pesta s'au trimisŭ 12 bilete de drumŭ pentru meseriaşii sĕracĭ din Alba-Iulia, carĭ n'au pututŭ visita esposiţiunea fiindŭ lipsiţĭ de mijlóce. Primarulŭ însĕ le-a împărţitŭ la Evrei, carĭ n'au nicĭ o meseriă şi suntŭ cu stare bună. Causa e, că Evreii, jertfindŭ pe altarulŭ »Kulturegylet-"ului, trecŭ de „patrioţĭ" prin metamorfosă ca şi primarulŭ.

—0—

„România Liberă" spune, că d. Dr. Aureliu Babeşŭ va fi numitŭ suplinitorŭ la catedra de chimiă analitică dela şcóla de farmaciă din Bucurescĭ.

—0—

„Epoca" este numele unui nou ḑiarŭ liberalŭ conservatorŭ, ce a începutŭ sĕ apară în Bucurescĭ.

—0—

Furtŭ în Scheiu. Sâmbătă séra s'a furatŭ în Scheiu, pe Tocile dela d na Paraschiva Lupanŭ următórele obiecte: 6 cuţite, 6 furculiţe, 6 lingurĭ marĭ, 6 linguriţe, tóte de argintŭ bunŭ, 2 părechĭ cercei de aurŭ şi 4 ştergare fine. — Celorŭ cari vorŭ afla pe făptuitorulŭ furtului şi vorŭ mijloci redobêndirea acestorŭ obiecte li se asigură o recompensă.

---

## O părere asupra jubileului d lui Tisza.

*Solnocŭ-Doboca*, la 22 Noemvre 1885

(Urmare şi fine.)

Vĕ aduceţĭ aminte domnilorŭ, de promisiunile cele sĕrbătorescĭ făcute naţionalităţilorŭ la începutulŭ erei constituţionale, prin 1860 şi 1871. Din tóte ne amŭ alesŭ cu legea de naţionalitate din 1868 art. 44, fórte puţinŭ corĕspunḑĕtóre promisiunilorŭ date şi justelorŭ aşteptărĭ ale naţionalităţilorŭ. Dér acestŭ puţinŭ ba remĭ observatus'a cu sânţeniă de cei dela putere, şi în specialŭ sub domnia »gloriósă« a ministrului-preşedinte? S'a datŭ »parca manu« şi s'a luatŭ cu mâna plină. Aceea lege e redusă mai cu totulŭ la literă mórtă, precumŭ bine o sciţĭ şi o scie si sêmţesce ţéra. De aceea cu dreptŭ cuvêntŭ ḑice »Ellenzék«: nicĭ odată n'a domnitŭ mai multă amărăciune în şirurile naţionalităţilorŭ ca acum«....

Sĕ ne uitămŭ numai aicĭ, la noi acasă, cum s'a observatŭ legea de naţionalitate? In comitatulŭ nostru, unde poporulŭ românŭ e în absolută maioritate, din administraţiune s'a scosŭ cu totulŭ limba română. — In comunele române, unde nicĭ vorbă sĕ scie cineva limba maghiară, sa întrodusŭ limba protocolară maghiară, proiecte de budgetŭ maghiare, ba *s'a schimbatŭ ómenilorŭ şi numele*, aşa încâtŭ când îşĭ audŭ numele celŭ nou, vinŭ bieţii în confusiune, nu se mai cunoscŭ. Dela oficiolatele publice administrative, ba chiarŭ şi dela oficiulŭ cărţii funduare, scriptele făcute în limba română se respingŭ, pentru că-sŭ scrise românesce. Ba amŭ ajunsŭ de umblă cu felinarulŭ ḑiua la améḑĭ prin comune câte după unŭ individŭ, care ar sci celŭ puţinŭ „sdrobi« ceva şĭ limba maghiară, ca sĕ devină jude comunalŭ (primarŭ), căcĭ, veḑĭ Dómne, care nu scie limba maghiară nu póte fi jude comunalŭ, unde nimenĭ nu scie nicĭ o bóbă unguresce. Acestea-sŭ în contra legei de naţionalitate şi eu întrebŭ, »cui bono«. Cei dela administraţiune ar trebui sĕ se îngrijéscă, ca acésta sĕ fiă bună, aţă de întrebuinţarea limbei sĕ observe art. 44 dela 1868, ér nu sĕ umble după lucrurĭ vătămătóre şi totŭ deodată imposibile. — Carĭ scolĭ de ale nóstre capĕtă ajutorŭ dela statŭ susţinêndu şĭ caracterulŭ? Unde s'au înfiinţatŭ scolĭ cu limba română, pe spesele statului, în ţinuturĭ cu poporaţiune română? ş. a. ş. a. In scurtŭ naţionalităţile au destulă causă de a fi neîndestulite cu mersulŭ lucrurilorŭ şi amărîte până la sufletŭ; »soha elkeseredetebb hangulat«. Şi în acestŭ punctŭ, iluştri domnĭ, nu se îndeplinesce dorinţa prea bunului şi preaiubitului nostru monarchŭ a Majestăţii Sale de sub Coróna S-tului Stefanŭ sĕ fiă îndeplinite, avêndŭ adecă garanţia conservărei şi a desvoltărei libere.

Aşa dér ce resultate politice ne póte arĕta Esc. Sa ministrulŭ preşedinte, ca sĕ avemŭ causă patriotică de a lua parte ca comitatŭ la iubileulŭ sĕu de 10 anĭ? Nimica. — Ba chiarŭ contrariulŭ, şi avemŭ destule cause de a rĕmâné în reservă faţă cu acéstă sĕrbătorire, ca sĕ nu comitemŭ ca comitatŭ o greşélă politică. Orĭ dóră voiesce cineva, sĕ-i a scrie de meritŭ, că s'a susţinutŭ 10 anĭ la putere, căcĭ alteeva nu putemŭ afla? »Nihil aliud habet, în quo glorietur, praeter aetatem«! Apoi scimŭ modulŭ, cu care s'a susţinutŭ. Ni-sŭ în próspĕtă memoriă alegerile de deputaţĭ din anulŭ trecutŭ din tótă ţéra; scimŭ ce s'a întêmplatŭ şi la alegerea din Lăpuşulŭ unguresŭ. Chiarŭ la noi se denumescŭ, vréu sĕ ḑicŭ, sĕ alegŭ deputaţii după ordinulŭ celui mai mare, apoi de representare în dietă, fiă cum va fi, vorbéscă acolo chiarŭ şi despre »vulturĭ,« nu face nimica; — conduita ţi-e sciută: a ḑice constantŭ „igen« la celŭ mai micŭ semnŭ alŭ »generalului.« — Onóre escepţiunilorŭ.....

Stândŭ lucrurile aşa precum vi le-amŭ espusŭ, credŭ, că fiecare vede limpede, că nu avemŭ causă politică de a ne bucura cu ocasiunea jubileului de 10 anĭ alŭ Esc. Sale ministrului-preşedinte Tisza Kalman, şi totŭ deodată, că ar fi o greşélă politică, décă am lua parte ca comitatŭ şi în modŭ oficiosŭ la gratulările din 29 Noev., de aceea propunŭ respingerea moţiunei d-lui baronŭ Bornemissza Károly şi ca adunarea sĕ se pronunţe „că nu ia parte la jubileulŭ din 29 l. c. in modŭ oficiosŭ ca comitatŭ", —

In contra acestei propunerĭ a vorbitŭ mai ântêiu preotulŭ rom. cat. *Kozma* Döme, însĕ n'a vorbitŭ la obiectŭ, ci s'a încercatŭ a da dăscălirĭ de patriotismŭ antevorbitorului prin vorbe insinuătóre. „Nu suntemŭ noi chiemaţĭ nicĭ nu suntemŭ în stare a judeca faptele unui bărbatŭ aşa de mare ca Tisza Kálmán" — Acestuia i-a rĕspunsŭ dintre românĭ *Augustinŭ Munténu* adv. respindêndu-i insinuările, carĭ nu s'ar fi aşteptatŭ, ca sĕ provină dela dênsulŭ, ca dela acela, ce are chiemarea a propaga evangelia dreptăţii şi a iubirei. Suntemŭ chiămaţĭ a judeca faptele bărbatului politicŭ Tisza Kálmán, şi le şi judecămŭ şi le aflămŭ vătămĕtóre ţĕrei în genere şi în specie naţionalităţilorŭ." De aceea, fiindcă adresa proiectată şi emiterea unei comisiunĭ, care sĕ gratuleze ministrului-preşedinte, implică unŭ votŭ de încredere, elŭ îlŭ denégă şi sprijinesce propunerea lui Georgiu.

A mai vorbitŭ *Roth* Pál deputatulŭ, care sêmţin-

---

## FOILETONŬ.

### O privire asupra trecutului şi presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

II. Biserica evangelică:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1. Agri | 38 Jug. | 1241°□ |
| 2. Fênaţŭ | 41 » | 904 » |
| 3. Grădinĭ | 7 » | |
| Suma | 85 » | 545°□ |

III. Comuna politică

| | | |
|---|---|---|
| 1. Agri | 101 Jug. | 678°□ |
| 2. Grădinĭ | 14 » | 1061 » |
| 3. Fênaţŭ | 146 » | 170 » |
| Suma | 262 » | 309°□ |

*B. Vite.*

1. Boi de jugŭ suntŭ 106 capete. 2. Cai de hamŭ 58 capete. 3. Vacĭ cu lapte (între carĭ 3 bivoliţe) 122 capete. 4. Junculeţĭ de 3 anĭ 70 capete. 5. Sterpe, junince 48 capete. 6. Viţei 58 capete. 7. Oi circa 1000 capete. 9. Rîmătorĭ circa 300 capete. Suma 1762 capete.

**Ocupaţiunea.**

Ca în tóte părţile locuite de Românĭ, ocupaţiunea principală a fostŭ şi este lucrarea pămêntului, economia de câmpŭ. De unŭ timpŭ încóce au inceputŭ a îmbrăţişa Românii şi alte meserii. Dintre 304 capĭ de familiă suntŭ:

1. Parochŭ 1. 2. Mĕsarŭ 1. 3. Invĕţătorĭ 2. 4. Traficanţĭ, boltaşĭ, (prăvăliaşĭ) 2. 5. Ţiglarĭ, ca conducĕtorĭ de fabrică 2. 6. Neguţătorĭ de pânză 2. 7. Pescarĭ 2. 8. Petrarĭ 2. 9. Păstorĭ de vite 2. 10. Brutarĭ (pânarĭ) 2. 11. Lăutarĭ 3. 12. Neguţătorĭ de căruţe 6. 13. Rotarĭ 6. 14. Arêndaşĭ de stupinĭ 8. 15. Zidarĭ, lemnarĭ şi rotarĭ 10. 16. Păstorĭ de oi, bacĭ etc. 10. 17. Cismarĭ şi cârpacĭ 10. 18. Economĭ de oi 10. 19. Ferarĭ 34. 20. Plugarĭ 58. 21. Muncitorĭ 131. Suma 304.

Muncitorii nu suntŭ a se considera ca simplii proletarĭ, deórece ei, pe lângă propriile locuinţe, mai posedŭ şi pămênturĭ, şi ca sĕ nu petrécă timpulŭ înzadarŭ, cei mai mulţĭ petrecŭ véra în Romania, şi cu deosebire în Bucurescĭ, unde ca îngrijitorĭ de cai şi trăsurĭ capĕtă pe lună câte 50—70 francĭ, din carĭ îşĭ susţinŭ familiile.

**Meseriile şi industria de casă.**

1. Zidarii în decursulŭ verei, împărţiţĭ în mai multe cete, zidescŭ case şi alte edificii şi nu se lasă a fi întrecuţĭ unii de alţii; érna se ocupă cu rotăria, pregătindŭ căruţe pentru România.

2. Rotarii, véra se ocupă cu economia de câmpŭ şi érna cu rotăria.

3. Ferarii pe lângă comisiunile dela economii din comună, construescŭ căruţele destinate pentru negoţulŭ cu România, alţii facŭ şi sobe şi altele.

4. Cismarii încă unii pregătescŭ cisme, căpute, alţii papucĭ, ghete pentru femei, fete şi copii.

5. Stupăritulŭ se practiséză mai puţinŭ şi numai de cătră unŭ individŭ. Vênturile cele recĭ de tómnă şi de primăvéră aducŭ multă stricăciune albinelorŭ.

**Lucrurĭ de mână femeescĭ.**

Rara diliginţă şi zelulŭ celŭ nemărginitŭ, înăscutŭ femeii române în generalŭ şi recunoscutŭ şi de strĕinĭ, nu se póte denega nicĭ femeilorŭ nóstre din Codlea. Ele, pe lângă alte ocupaţiunĭ, avisate ca şi bărbatii mai numai la munca braţului, spre a'şĭ procura cele pentru esistenţă, se ocupă:

1. Unele cu tórcerea lânei, din care se pregătesce o pănură trainică pentru vestminte, cu deosebire bărbătescĭ. Furca din brâu şi fusulŭ din mână, celorŭ ce se ocupă cu acestŭ ramŭ de industriă, nu le lipsesce nicĭ când mergŭ pe drumŭ chiar şi mai îndelungatŭ. Ele învêrtescŭ fusulŭ mergêndŭ, cu o desteritate admirabilă.

2. Altele cu ţĕsutulŭ bumbacului. Nu este casă unde rĕsboiulŭ sĕ lipséscă multe ḑile dintr'ênsa; în unele case suntŭ şi câte 2 rĕsbóiă. Rĕsboiulŭ pentru femeile nóstre este ca şi fortepianulŭ pentru cocóne. La rĕsboiu îşĭ esprimă femeia română simţimintele sale de dorŭ, de bucuriă şi de jale, cântândŭ doinele cele mai placute. La rĕsboiu fetiţele îşĭ esprimă dorulŭ de unŭ viitorŭ ferice. Spiritulŭ se delectéză şi corpulŭ îşĭ face datoria. Fetele cele preste 12 anĭ rivaliséză cu femeile cele mai dibace. Credŭ a nu esagera, când mĕ încercŭ a constata, că femeile nóstre din Codlea potŭ pregăti pa anŭ câte 3—4 sute de mii metri de pânză, când acésta se caută. De unŭ timpŭ încóce însĕ acestŭ

du-se atinsŭ prin amintirea „vulturilorŭ“ din dietă, a vorbitŭ fórte confusŭ, şi din tóte a eşitŭ numai că e pàrtinitorŭ cu trupŭ cu sufletŭ alŭ ministrului-preşedinte. — *Bokros* Lajos a ḑisŭ: că nu este omŭ ca Tisza Kálman, „in susŭ întru atâta e credinciosŭ, încâtŭ permite şi pretinde libertatea patriei şi a naţiunei“. Vice-comitele Szarvady Pál a ḑisŭ, că n'a înţelesŭ vorbirea română, de aceea nicĭ nu rĕspunde (la ceea ce unulŭ i-a replicatŭ: nu ḑĕu, că nu poţĭ respunde) ci ḑice numai atâta, că din inimă sprijinesce propunerea lui Bornemisza.

In fine a vorbitŭ comitele supremŭ, dechiarândŭ desbaterea de încheiată, ne dândŭ cuvêntulŭ contrapropunătoriului mai multŭ, ca sĕ-şĭ susţină propunerea, nicĭ măcarŭ în cestiune personală nu'i dădù cuvêntŭ. Comitele supremŭ în vorbirea sa a rĕspunsŭ la contrapropunere, atingêndŭ córda şovinismului maghiarŭ, arma prepotentă a regimului actualŭ, faţă cu finanţele ţĕre n'a ḑisŭ nimica, ér faţă cu ḑisa ministrului de culte despre presemnele disoluţiunei statului maghiarŭ a ḑisŭ, că chiarŭ pentru aceea doresce, ca sĕ mai fiă Tisza Kálmán încă 10 anĭ ministru-preşedinte, ca sĕ le depărteze acelea. „Naţionalităţile pretindŭ multŭ şi cu nimica nu se mulţumescŭ, de aceea doresce stăpânirea lui Tisza sĕ facă, sĕ amuţéscă aceste neîndestulirĭ şi căirĭ ale naţionalităţilorŭ. A vorbitŭ despre idea de statŭ maghiarŭ, unghiţa, cu care stăpânitorii ḑilei prindŭ pescii din apele oposiţiunei maghiare etc.

După aceea au hotărîtŭ trimiterea unei adrese prin o deputaţiune de 16 membri cu comitele supremŭ în frunte. Din publiculŭ maghiarŭ nu s'a auḑitŭ decâtŭ numai unŭ »nem« stentoricŭ şi cu acésta s'a finitŭ tragi-comedia din 19 a. l. c.

*X+Y.*

---

**Iubileulŭ d-lui Tisza şi foile maghiare.**

In ajunulŭ serbărei jubileului ministrului-preşedinte Coloman Tisza, ḑiarele unguresci se află în mare fierbere. Pe când unele din ele nu găsescŭ mijlocŭ mai potrivitŭ prin care se dea espresiune servilismului lorŭ decâtŭ însemnându-se pe frunte cu inscripţiunea fariseiască: »Eljen Tisza Kalmán!« — pe atuncĭ ḑiarele oposiţiunale se folosescŭ de ocasiune spre a ţiné d-lui Tisza oglinda ca sĕ se véḑă în ea cum este în realitate. Unulŭ din ḑiarele Kossuthiste ḑice:

»Unde suntŭ promisiunile, unde succesele tale? Széchenyi n'a jubilatŭ, nicĭ Déák, nicĭ Kossuth! Cu tóte că ei au făcutŭ ceva. Dér tu ce ai făcutŭ pentru ca sĕ te împărtăşéscĭ ca şi aceia de recunoscinţă deosebită? Apêratu-ni-ai interesele nóstre orientale? Infrênata-i pe Croaţĭ? Incorporata-i Fiume? Consolidata-i ideea de statŭ maghiarŭ? Contopit'ai în corpulŭ naţiunei pe Jidovĭ? — Drepturile statului le-ai vêndutŭ datoriele ni le-ai duplicatŭ, sarcinile contribuţiunei le-ai făcutŭ îndoitŭ de marĭ tradiţiunile ni le ai stricatŭ, spiritulŭ publicŭ l'ai infectatŭ, sêmţulŭ de independinţă l'ai stînsŭ atâtŭ din singuratecĭ câtŭ şi din naţiune, sistema parlamentară o ai falsificatŭ, ai datŭ esemplu de renegare a principielorŭ şi ai nimicitŭ credinţa celorŭ mai bunĭ într'unŭ viitorŭ mai frumosŭ. Tóte aceste bine le scii şi le sciu bine deputaţii îmbrăcaţĭ în haine sĕrbătorescĭ, carĭ mergŭ sĕ te salute? Pentru ce ai arangiatŭ dér acéstă comediă de jubileu?

---

OPOSIŢIUNEA LIBERALA IN ROMANIA.

Adunarea ţinută de partida liberală la 8 Noemvre c. în Bucurescĭ a primitŭ următórea moţiune: „Adunarea ţinută astăḑĭ 8 Noemvre c. 1885 în sala Manu Calea Victoriei, pĕtrunsă de gravitatea situaţiunei, declară că guvernulŭ a călcatŭ în picióre tóte drepturile şi libertăţile publice, tóte principiele pe care partida liberală de o jumĕtate de seculŭ le are înscrise pe drapelulŭ sĕu. Elŭ a sacrificatŭ pentru a se mănţine la putere tóte interesele vitale ale Românieĭ atâtŭ în întru câtŭ şi în afară. Partida liberală, pe umerile căreia acestŭ guvernŭ a venitŭ la putere, este dér datóre atâtŭ cătră ţéră câtŭ şi cătră dênsa sĕ proclame că acestŭ guvernŭ nu mai merită încrederea nu numai a vechilorŭ sĕi coreligionarĭ ci şi a ţĕrii întregĭ.

Partida liberală numesce dér ca representanţĭ ai sĕi unŭ Comitetŭ compusŭ din Domnii: Dumitru Brătianu, Mihailŭ Cogălniceanu, Generalŭ Haralambie, Ionŭ Docanŭ, Petre Cernătescu, Pană Buescu, Constantinŭ Boerescu, George Mârzescu, Dumitru Geani, Petre Grădişteanu, George Palla de. Acestŭ comitetŭ are misiunea sĕ redigeze manifestulŭ-programŭ alŭ partidei liberale, şi mânţinêndu'şĭ drapelul sĕ se alieze cu celelalte partide politice şi cu toţĭ ómenii de bine, întrebuinţêndŭ tóte mijlócele legale spre a rĕsturna acestŭ guvernŭ. Totodată acestŭ comitetŭ este autorisatŭ a spori numĕrulŭ membrilorŭ sĕi până la 15.“

---

**Alba-Iulia**, 24 Noemvre 1885.

*Incercărĭ de maghiarisare. — Inchiderea unei scóle confesionale române. — Nepăsarea ce a causat'o. —*

Furia ca sĕ facă din acestŭ statŭ poliglotŭ câtŭ maĭ curêndŭ unŭ statŭ purŭ maghiarŭ a aprinsŭ capetele celorŭ din clica guvernanţilorŭ. Scólă, biserică viéţă privată, c'unŭ cuvêntŭ totŭ ne este atacatŭ de aceea mână de ómenĭ, cărora li-a căḑutŭ ca din norocŭ puterea în mânĭ. Societăţĭ de maghiarisare se înfiinţéză şi celŭ ce nu voesce a se lăsa cuceritŭ este uiduitŭ şi caluminatŭ.

Alba-Iulia este unulŭ dintre acele oraşe pe care şi le-au alesŭ cei dela Kultur-egylet pentru ale maghiarisa, din care punctŭ de vedere s'a înfiinţatŭ aci unŭ „Kisdedovada« (asilŭ de copii) pe spesele oraşului a cărui preponderanţă maioritate este nemaghiară. Vĕḑêndŭ ei că până ce vorŭ susta scólele confesionale nu vorŭ puteau-o scóte la cale au începutŭ a intriga faţă cu aceste şi prin uneltе vile li-a şi succesŭ a face sĕ se închidă scóla confesionalа gr. cath. din suburbiulŭ Lipoveni, care în anulŭ trecutŭ a avutŭ unŭ învĕţătorŭ cu salarŭ de 300 fl. Aḑĭ acea scólă este închiriată, ér scolarii umblă pe uliţĭ. Poftimŭ progresŭ! Când scóla se închide din causă, că acéstă parochiă a aflatŭ de bine ca cu capitalele disponibile sĕ-şĭ clădéscă în véra acésta o casă în piaţa mare, dată ér în chiriă, ér clădirea scólei o au întrelăsatŭ pentru alte timpurĭ. La începutŭ se vorbea cumcă pruncii vorŭ umbla la scóla gr. or. din locŭ, dér aici încă nu s'au presentatŭ şi nimenĭ nu le are grijă. Óre veneratulŭ erdinariatŭ din Blaşiu, ce ḑice la astfelŭ de întrelăsărĭ şi procedere?

Ni-se pare că unorŭ factorĭ, carĭ au causatŭ închiderea scólei susnumite li-se dă încredere necondiţionată din partea ven. ordinariatŭ, dér cu acésta nu se va delătură rĕulŭ ce ni-se arată şi totŭ la mai rĕu ne aşteptămŭ după ce banii bisericei nu pentru speculă, ci pentru luminarea poporului trebuiescŭ întrebuinţaţĭ, şi la aceea năpastiă nu neamŭ aşteptatŭ ca cea mai bine dotată parochiă din Alba Iulia se rĕmână fără scólă în timpurile Kultur-egyletului.(!!!)

Intre multe rele de carĭ suferimŭ amŭ trebuitŭ se învegistrămŭ şi acésta.

---

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUDAPEŞTA, 30 Noemvre. — Jubileulŭ ministrului-preşedinte Tisza a datŭ prilegiu la o manifestaţiă imposantă. Erĭ a primitŭ d-lŭ Tisza felicitările membrilorŭ cabinetului, ale parlamentului sub conducerea custodelui corónei Vay, ale confesiunilorŭ, ale universităţii, ale armatei comune şi ale honveḑilorŭ, ale corpului funcţiunavilorŭ tuturor ministerielorŭ, ale deputaţiunilor comitatelorŭ şi oraşelorŭ. Prinţulŭ de corónă şi prinţulŭ Koburg i-au trimisŭ telegrame salutătóre. Zidirile publice erau împodobite cu drapele.

BELGRADŬ, 30 Noemvre. — După scirĭ private sosite aicĭ inimiciţiele dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ s'au sistatŭ pe basele următóre: Fiecare parte ocupă acele posiţiunĭ, în carĭ se află pentru momentŭ. Intre comandanţii respectivĭ se va fixa o zonă neutrală.

---

## DIVERSE.

**NECROLOGŬ.** — Filaretŭ Dumbravă, ierodiaconŭ şi cântăreţŭ la biserica sf. Nicolae din Braşovŭ, în etate de 54 anĭ, a încetatŭ din viéţă Joi în 14 (26) Noemvre, nóptea la 11 3/4 óre, împărtăşitŭ fiindŭ cu sântele taine. Rĕmăşiţele pământescĭ s'au înmormêntatŭ din paraclisŭ, în cimitiriulŭ bisericei sf. Nicolae din Prundŭ, Dumineca în 17 (29) Noemvre, la órele 3 după améḑŭ.

Fiă'ĭ ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

***

**O femeiă de 120 de anĭ.** — Ḑiarele franceze scriu, că la Auberivers-en-Royans, (Isère, Francia,) a muritŭ o vĕduvă anume Girard, care se asigură, că se născuse în 1760. Cea mai mare parte din turiştii, carĭ sĕ duceau la Pont-en-Royans sĕ visiteze localităţile dela Bourne, se duceau sĕ vaḑă şi pe aceea, pe care de vre-o douĕḑecĭ de anĭ toţĭ o numiau centenara dela Royannis. Anulŭ trecutŭ mai multe ḑiare au publicatŭ amĕnunte asupra unei visite făcute vĕduvei Girard de unŭ membru alŭ presei parisiane. Acésta femeiă, care îşĭ îngropase toţĭ copiii şi tótă familia sa, trăia din produsulŭ vînḑărei fotografiei ei. Ea era de taliă mică, aprópe îndoită în douĕ, şi'şĭ păstrase până în ultimele momente tóte facultăţile sale. De câţĭ-va anĭ bea în tóte ḑilele mai multe păhăruţe de rachiu şi nu se nutria decâtŭ cu supă. Octogenarii din partea locului spunŭ toţĭ că, pe când erau ei micĭ, bĕtrâna Girard avea deja copii marĭ. Este sigurŭ, că ea avea 120—125 anĭ.

***

**Iţio** anunţă fiului sĕu Leib, în etate de 7 anĭ, că a căpĕtatŭ unŭ frăţiorŭ. Leib începe sĕ plângă. — De ce plângĭ, Leibule? — Cum sĕ nu plângŭ când pierḑŭ 50% din avere?

***

**Cununiă.** — D *Iónŭ Muresianu Seplecanulŭ* şi d-şóra *Iuliana Bosca* din Gherla 'şĭ-au serbatŭ cununia în 22 Noemvre n. c. Martorĭ au fostŭ d. Dr. Teodorŭ *Mihali* cu d-na Viorica *Vaida*. Viéţă fericită tinerei părechĭ!

---

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

articulŭ începe a nu se mai căuta în România, concurândŭ fabricatele străine; femeile nóstre nu sciu cu ce se vorŭ mai ocupa şi cu ingrijire privescŭ în viitorŭ. Lipsa unui rĕsboiu mai perfecţionatŭ pentru femeile nóstre este tare simţită şi chiar şi trimiterea unorŭ femei în vre-o scólă de ţĕsutŭ nu ar fi de prisosŭ, căcĭ ar ameliora acestŭ isvorŭ de subsistenţă.

3 Altele cu cusutulŭ cămăşilorŭ. Mai în toţĭ anii se pregătescŭ mii de cămăşĭ pentru negoţŭ.

4. Câteva în specialŭ numai cu cusătura aşa numită »de artă« séu, în limbagiulŭ lorŭ, cu »chindisélă.“ Acestea, fără de a imita pe cineva şi fără de a se fi bucuratŭ de vre-o instrucţiă, sciu satisface gustului esteticŭ.

5. Câteva cu pregătirea fotelorŭ. Las' că în genere Româncele nu suntŭ de desconsideratŭ în esteriorulŭ lorŭ, dér fotele cele frumosŭ ţĕsute şi împodobite cu frumóse florĭ, cu gustŭ aşeḑate, suntŭ admirate de mulţĭ, chiar şi de străinĭ.

*Oficiile publice.*

Până în presinte Românii n'au avutŭ din sînulŭ lorŭ nicĭ unŭ representantŭ în comitetulŭ opidanŭ; causa este, că nicĭ Românii nu prea aspiră la atarĭ funcţiunĭ, dér şi Sasii suntŭ tare »circumspecţĭ,« ca nu cumva vre-unŭ Românŭ sĕ se încumétă a ajunge între aleşii comunei. Imposanta maioritate de care dispunŭ Sasii ne dă sĕ înţelegemŭ, că numai atuncea vorŭ puté fi şi Românii în representanţă, când însaşĭ maioritatea săsésca ne va face concesiunĭ, la din contră niciodată.

Conducĕtorii comunei politice au aflatŭ »modus in rebus,« ca Românii nicĭ când sĕ nu pótă ajunge ca representanţĭ comunalĭ, împărţindŭ comuna şi pe alegĕtorii românĭ în două cercurĭ electorale, încâtŭ Românii niciodată (?) nu vorŭ puté fi în maioritate. Voturile alegĕtorilorŭ românĭ suntŭ puse la disposiţiunea interesaţilorŭ, spre a puté specula cu ele la alegerile oficialilorŭ şi representanţilorŭ opidanĭ.

*Edificii publice confesionale.*

A. Biserica.

Biserica din presinte este edificată la an. 1783 prin fericitulŭ comerciantŭ din Braşovŭ Ioanŭ Boghiciu şi prin contribuirile creştinilorŭ noştri. Mai înainte de 1783 s'a ţinutŭ serviciu divinŭ într'o biserică mai mică, care astăḑĭ a devenitŭ proprietatea lui Alexe Ilie Nr. c. 688.

Afacerile şi funcţiunile bisericescĭ în cele ritualĭ se îndeplinescŭ de parochŭ însoţitŭ de unŭ cântăreţŭ, ér cele administrative de unŭ comitetŭ de 15 membri, 3 epitropĭ, şi de sinodulŭ parochialŭ, care în anulŭ acesta constă din 231 membrii.

Averea bisericei constă:

| | | |
|---|---|---|
| a. In banĭ gata | fl. | 78.54 1/2 |
| b. In obligaţiunĭ | fl. | 2743.77 |
| Suma | fl. | 2822.31 1/2 cr. |

Venitele personalului bisericescŭ suntŭ:

I. Ale preotului.

| | |
|---|---|
| 1 Venitulŭ dela porţiunea canonică[10]) computatŭ | 115 fl. |
| 2. Dela circa 240 familii à 50 cr. | 120 fl. |
| 3. Dela circa 60 botezurĭ à 20 cr | 12 fl. |
| 4. Dela circa 10 cununii à 4 fl. 30 cr. | 43 fl. |
| 5 Dela 14 morţĭ marĭ à 1 fl. | 14 fl. |
| 6. Dela 20 morţĭ micĭ à 40 cr. | 8 fl. |
| 7. Dela sărindare şi seracuste peste totŭ | 15 fl. |
| 8. Dela sfestanii şi masle | 20 fl. |
| 9. Dela umblatulŭ cu crucea la 14 Sept. à 4 cr. de familiă | 8 fl. |
| 10. Venitulŭ dela sĕrbătorĭ | 40 fl. |
| 11. Venitulŭ dela Pascĭ şi Joi marĭ | 10 fl. |
| 12. Dela spovedanii şi alte accidenţe | 10 fl. |
| Suma | 415 fl. |

II. Salariulŭ cântăreţului.

| | |
|---|---|
| 1. Dela fiesce care familiă à 10 | 24 fl. |
| 2. Dela circa 60 botezurĭ à 10 cr. | 6 fl. |
| 3. Dela cununii à 40 cr. | 4 fl. |
| 4. Dela 14 morţĭ marĭ à 40 cr. | 5 fl. 60 cr. |
| 5. Dela 20 morţĭ sub 7 anĭ à 20 cr. | 4 fl. |
| 6 Dela seracuste à 80 | 3 fl. 20 cr. |
| 7. Dela sfestanii à 10 cr şi masle à 30 cr. | 6 fl. |
| 8. Venitulŭ dela sĕrbătorĭ | 13 fl. |
| 9. Alte accidenţe | 5 fl. |
| Suma | 70 fl. 80 cr. |

10) In anulŭ 1863 comuna politică a asignatŭ o porţiune canonică pentru subsistenţa parochului românŭ, carea constă:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| a. din 5 | Jug. fênaţŭ pământŭ | de cl. a VI. | cu venitŭ curatŭ | fl. 8.01 |
| b. „ 2 jum. | „ „ | „ „ a IV. | „ „ | fl. 7.00 |
| c. „ 2 „ | „ arătură | „ „ a IV. | „ „ | fl. 7.00 |
| d. „ 5 | „ neproductivŭ | „ „ a VIII. | „ „ | fl. 2.70 |
| Suma 15 | Jug. | | Venitŭ curatŭ | fl. 24.71 |

Acestŭ pământŭ după catastrulŭ de dare 24.71 orĭ 16 egalŭ 395.20 fl. computândŭ procentele cu 8 la sută ar da unŭ venitŭ anualŭ de 32 fl. Din acestia subtragêndu-se darea anuală ar mai rĕmânea 22 fl. venitŭ anualŭ şi nu 115 fl. cum e computatŭ.

(Va urma.)

## Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Noembre st. n. 1885.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 4% . . . | 98 30 |
| Rentă de hârtiă 5% . . | 90 15 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . . . . . . . | 148.40 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . . | 97.40 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) . . . . | 124 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) . . . . | 109. — |
| Bonurĭ rurale ungare . . | 103 — |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 10275 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ . . . . . . . . . | 102.50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 102 50 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 102 50 |
| Bonurĭ croato-slavone . . | 102.— |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. . . . . . . | 97.60 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. . . . . . . . . . | 119 – |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului . | 122.— |
| Renta de hărtiă austriacă | 82 40 |
| Renta de arg. austr. . . | 82 80 |
| Renta de aurŭ austr. . . | 108 90 |
| Losurile din 1860 . . . | 139 80 |
| Acţiunile băncei austro-ungare . . . . . . . | 877 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 289.25 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 286 70 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ . . . . . | 5 97 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . | 9.98 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. . . | 61.70 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 125.50 |

## Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 16 Noemvre st. v. 1885.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%). . . . | 86 | 87 |
| Renta rom. amort. (5%) . . | 90 | 91 |
| » convert. (6%) . . | 82¹/₁ | 83 |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . . | 29 | 31 |
| Credit fonc. rural (7%) . . | 100¹/₂ | 101 |
| » „ „ (5%) . . | 85 | 85¹/₂ |
| » » urban (7%) . . | 94 | 95 |
| » » » (6%) . . | — | — |
| » » » (5%) . . | 79¹/₂ | 81 |
| Banca naţională a României | 1030 | 1040 |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | | |
| « » » Naţională | | |
| Aurŭ . . . . . . . . . . . | 15.¹/₂ | 16³/₄ |
| Bancnote austriace contra aurŭ. . | 2.00 | 2.03 |

## Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 30 Noembre st. n 1885.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote romănescĭ . . . . | Cump. | 8.53 | Vend. | 8.56 |
| Argint romănesc . . . . . . | » | 8.45 | » | 8.59 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . | » | 9.94 | » | 9 98 |
| Lire turcescĭ . . . . . . . . | » | 11.26 | » | 11.36 |
| Imperialĭ . . . . . . . . . | » | 10.14 | » | 10.24 |
| Galbenĭ . . . . . . . . . . | » | 5.92 | » | 5.97 |
| Scrisurile fonc. »Albina« . . . | » | 100.50 | » | 101.— |
| Ruble Rusescĭ . . . . . . . . | » | 122.25 | » | 123.— |
| Discontulŭ . . . . | » | 7—10 % pe anŭ. | | |

*Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*



Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitori, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anuluĭ 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“



# Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | 5 00 | 7.45 | — |
| Predealŭ ( | — | 9 45 | 12.50 | — |
| ( | — | 9.47 | 1.09 | — |
| Timişŭ | — | 10.11 | 1.40 | — |
| Braşovŭ ( | — | 10.44 | 2.27 | — |
| ( | 6 22 | 10.51 | 2.55 | — |
| Feldióra | 7.01 | 11.18 | 3.38 | — |
| Apatia | 7.33 | 11.36 | 4.17 | — |
| Agostonfalva | 8.01 | 11.51 | 4.47 | — |
| Homorodŭ | 8.45 | 12.23 | 5.42 | — |
| Haşfaleu | 10.10 | 1.19 | 7.37 | — |
| Sighişóra ( | 10.29 | 1.30 | 8.01 | — |
| ( | 10.39 | 1.37 | 8.21 | — |
| Elisabetopole | 11.19 | 2.05 | 9.05 | — |
| Mediaşŭ | 11.54 | 2.25 | 9 43 | — |
| Copsa mică | 12.12 | 2.36 | 10.02 | — |
| Micăsasa | 12.56 | — | 6.20 | — |
| Blaşiu | 1.30 | 3.13 | 6.59 | — |
| Crăciunelŭ | 1.45 | — | 7.15 | — |
| Teiuşŭ | 2.11 | 3.40 | 7.43 | — |
| Aiudŭ | 2.55 | 4.01 | 8 29 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 3.17 | — | 8.55 | — |
| Uióra | 3.24 | — | 9.04 | — |
| Cucerdea | 3.31 | 4.24 | 9.12 | — |
| Ghirisŭ | 4.09 | 4.49 | 10.23 | — |
| Apahida | 5.36 | — | 12.32 | — |
| Cluşiu ( | 5.56 | 5.58 | 12.59 | — |
| ( | 6.08 | 6.08 | — | 8.00 |
| Nedeşdu | 6.29 | — | — | 8.31 |
| Ghirbĕu | 6.45 | — | — | 8.59 |
| Aghirişŭ | 7.00 | — | — | 9.34 |
| Stana | 7.26 | — | — | 10.16 |
| Huiedinŭ | 7.48 | 7.14 | — | 11.04 |
| Ciucia | 8.28 | 7.43 | — | 12 17 |
| Bucia | 8.47 | — | — | 12.47 |
| Bratca | 9.06 | — | — | 1.21 |
| Rév | 9.26 | 8 22 | — | 2.05 |
| Mező-Telegd | 10 01 | 8.48 | — | 3.08 |
| Fugyi-Vásárhely | 10.20 | — | — | 3.39 |
| Várad-Velinţe | 10.30 | — | — | 3.55 |
| Oradia-mare ( | 10.37 | 9.13 | — | 4.05 |
| ( | 10.51 | 9.18 | 10.37 | — |
| P. Ladány | 12.37 | 10 31 | 12 59 | — |
| Szolnok | 2.58 | 12.07 | 4.45 | 8.22 |
| Buda-pesta | 6 00 | 2.10 | 10.05 | 10.30 |
| Viena ( | 6.35 | 2.45 | 10.50 | — |
| ( | 3.00 | 8 00 | 6.05 | — |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | — | 7.15 | — | — | — |
| Budapesta | 6.47 | 1 45 | 3.15 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 10.37 | 3.44 | 7.23 | 9.11 | 11.44 |
| P. Ladány | 1.44 | 5.21 | 8.27 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 5.33 | 6.41 | — | 1.28 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.45 | 2.00 | — |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9.59 | 2 11 | — |
| Mezö-Telegd | — | 7.14 | 10.28 | 2.34 | — |
| Rév | — | 7.42 | 11.36 | 3.18 | — |
| Bratca | — | — | 12.10 | 3.41 | — |
| Bucia | — | — | 12.43 | 4.01 | — |
| Ciucia | — | 8.31 | 1.31 | 4.26 | — |
| Huiedin | — | 9.01 | 2.56 | 5.08 | — |
| Stana | — | — | 3.29 | 5.27 | — |
| Aghiriş | — | — | 4.0 | 5.50 | — |
| Ghirbĕu | — | — | 4.18 | 6.02 | — |
| Nedeşdu | — | — | 4.36 | 6.24 | — |
| Cluşiu ( | — | 10.01 | 5.05 | 6.43 | — |
| ( | 12 03 | 10.16 | — | 7.03 | — |
| Apahida | 12.31 | — | — | 7.26 | — |
| Ghiriş | 2.16 | 11.24 | — | 8.51 | — |
| Cucerdea ( | 3.12 | 11.43 | — | 9.31 | — |
| ( | 3.32 | 11.45 | — | 9.43 | — |
| Uióra | 3.41 | — | — | 9.51 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 3.50 | — | — | 9.58 | — |
| Aiudŭ | 4.25 | 12.08 | — | 10.24 | — |
| Teiuşŭ | 4.50 | 12.22 | — | 10.44 | — |
| Crăciunelŭ | 5.41 | — | — | 11.28 | — |
| Blaşŭ | 6.02 | 12.57 | — | 11.44 | — |
| Micăsasa | 6.40 | — | — | 12.18 | — |
| Copşa mică | 7.00 | 1.27 | — | 12.36 | — |
| Mediaşŭ | [illegible] | 1.45 | — | 1.22 | 6.01 |
| Elisabetopole | — | 2.06 | — | 1.56 | 6.40 |
| Sigişóra | — | 2.31 | — | 2.34 | 7.20 |
| Haşfaleu | — | 2.50 | — | 3.02 | 8.01 |
| Homorod | — | 3.48 | — | 4.41 | 10.05 |
| Agostonfalva | — | 4.19 | — | 5.30 | 11.02 |
| Apatia | — | 4.34 | — | 6.03 | 11.3 |
| Feldióra | — | 4.53 | — | 6.35 | 12.14 |
| Braşovŭ ( | — | 5.20 | — | 7.14 | 1.09 |
| ( | — | 5 3 | — | — | 1.50 |
| Timişŭ | — | 6.07 | — | — | 2.48 |
| Predealŭ ( | — | 6.32 | — | — | 3.23 |
| ( | — | 7.30 | — | — | 4.56 |
| Bucurescĭ | — | 11.35 | — | — | 9.40 |

### Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Teiuşŭ | 11.09 | — | 3.56 |
| Alba-Iulia | 11.46 | — | 4 27 |
| Vinţulŭ de josŭ | 12.20 | — | 4.53 |
| Şibotŭ | 12.52 | — | 5.19 |
| Orăştia | 1.19 | — | 5.41 |
| Simeria (Piski) | 1.48 | — | 6.08 |
| Deva | 2 35 | — | 6.39 |
| Branicica | 3.04 | — | 7.04 |
| Ilia | 3.36 | — | 7.29 |
| Gurasada | 3.50 | — | 7.41 |
| Zam | 4.25 | — | 8.12 |
| Soborşin | 5.09 | — | 8.49 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9.29 |
| Conopŭ | 6.18 | — | 9.49 |
| Radna-Lipova | 6.57 | 6.14 | 10.23 |
| Paulişŭ | 7.12 | 6.30 | 10.37 |
| Gyorok | 7.27 | 6.47 | 10.52 |
| Glogovaţŭ | 7.56 | 7.17 | 11.18 |
| Aradŭ | 8.10 | 7.32 | 11.32 |
| Szolnok ( | 2.39 | 12.00 | 4 53 |
| ( | 3.16 | 12.14 | 5.10 |
| Budapesta | 7.10 | 2.10 | 8.16 |
| Viena | — | 8.00 | 6.05 |

### Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.00 | 7.15 | — |
| Budapesta | 8.05 | 1.45 | 8.00 |
| Szolnok ( | 11.02 | 3.44 | 11.40 |
| ( | 11.12 | 4.02 | 12.00 |
| Aradŭ | 3 37 | 7.53 | 5.25 |
| Glogovaţŭ | 4.13 | — | 6.19 |
| Gyorok | 4.38 | — | 6.46 |
| Paulişŭ | 4.51 | — | 7.00 |
| Radna-Lipova | 5.10 | — | 7.23 |
| Conopŭ | 5.38 | — | 7.51 |
| Bêrzova | 5.57 | — | 8.10 |
| Soborşin | 6.42 | — | 5.58 |
| Zam | 7.14 | — | 9.28 |
| Gurasada | 7 43 | — | 9.56 |
| Ilia | 8.01 | — | 10.17 |
| Branicica | 8.21 | — | 10.38 |
| Deva | 8.47 | — | 11.05 |
| Simeria (Piski) | 9.05 | — | 11.23 |
| Orăştiă | 10.10 | — | 12.24 |
| Şibotŭ | 10.43 | — | 12.53 |
| Vinţulŭ de josŭ | 11.04 | — | 1.22 |
| Alba-Iulia | 11.19 | — | 1.40 |
| Teiuşŭ | 12 05 | — | 2.24 |

### Aradŭ-Timişóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 6.00 | 12.55 | 8.25 |
| Aradulŭ nou | 6.25 | 1.21 | 8.36 |
| Németh-Ságh | 6.50 | 1.46 | 8.54 |
| Vinga | 7.19 | 2 18 | 9.13 |
| Orczifalva | 7.38 | 2.36 | 9.25 |
| Merczifalva | 7.56 | 2.53 | 9 36 |
| Timişóra | 8.42 | 3.40 | 10.06 |

### Simeria (Piski) Petroşenĭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Simeria | 6 30 | 11.50 | 2.23 |
| Streiu | 7 05 | 12.27 | 3.00 |
| Haţegŭ | 7 53 | 1.19 | 3.49 |
| Pui | 8.46 | 2.10 | 4.40 |
| Crivadia | 9.33 | 2.57 | 5.28 |
| Baniţa | 10.11 | 3.35 | 6.07 |
| Petroşenĭ | 10.43 | 4.04 | 6.39 |

### Timişóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timişóra | 6.07 | 12.25 | 5.00 |
| Merczifalva | 6.40 | 1.16 | 5.50 |
| Orczifalva | 6.51 | 1.34 | 6.07 |
| Vinga | 7.08 | 2.04 | 6.32 |
| Németh-Ságh | 7.23 | 2.25 | 6 53 |
| Aradulŭ nou | 7.40 | 2.54 | 7.24 |
| Aradŭ | 7.50 | 3.10 | 7.40 |

### Petroşenĭ—Simeria (Piski)

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de pers. |
|---|---|---|---|
| Petroşenĭ | 6 49 | 9.33 | 5 28 |
| Baniţa | 7.27 | 10.14 | 6.08 |
| Crivadia | 8.06 | 10.54 | 6.4 |
| Pui | 8.50 | 11.37 | 7.35 |
| Haţegŭ | 9.31 | 12 17 | 8 02 |
| Streiu | 10.16 | 12.58 | 8.44 |
| Simeria | 10.53 | 1.35 | 9.15 |

**Nota:** Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.